

Aikuislukiot ja -linjat Suomessa syksyllä 2023

Nykytila, tulevaisuuden näkymiä, haasteita

Aikuislukoliitto ry

AIKUISLUKIOLIITTO

Aikuislukiot ja -linjat osana maamme koulutusjärjestelmää

Aikuislukiot ovat olleet edelläkävijöitä joustavien ja opiskelijoiden yksilölliset tarpeet huomioivien opetusratkaisujen luomisessa. Luokattomuus, kurssimuotoisuus sekä jaksojärjestelmä luotiin 1960–70 -lukujen taitteessa juuri aikuislukioissa (iltaoppikouluissa). Myös aiempien opintojen hyväksi lukemisen käytännöt, jatkuva haku, aineopiskelu, etä- ja verkko-opetus, vankilaopetus, monet maahanmuuttajien kouluttamiseen liittyvät ratkaisut sekä kahden tutkinnon yhteistyö ovat esimerkkejä innovaatioista, joita aikuislukioissa on vuosikymmenien kuluessa kehitetty.

Aikuislukioilla on ollut maamme koulutusjärjestelmässä *täydentävä rooli*. Tarjoamalla aikuisväestölle mahdollisuuden suoritustavoitteisiin yleissivistäviin opintoihin ne ovat omalta osaltaan varmistaneet, että koulutusjärjestelmään ei ole syntynyt koulutuksellisia umpiperiä, tie jatko-opintoihin ja työelämään on pysynyt avoinna kaikille.

Aikuislukiot ovat olleet nopeita reagoimaan kulloinkin yhteiskunnassa esiintyviin sivistystarpeisiin ja kehittämään niihin koulutuksellisia ratkaisuja.

Nykyisin aikuislukioden toiminnassa keskeisellä sijalla ovat mm. jatkuvan oppimisen edistäminen, aikuisten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvät toimet, maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvä vahva kehittämistyö sekä uusien verkko-opiskelumuuotojen ja sähköisen ohjauksen tuominen osaksi maamme lukiokoulutusta.

Aikuislukiot ja -linjat syksyllä 2023

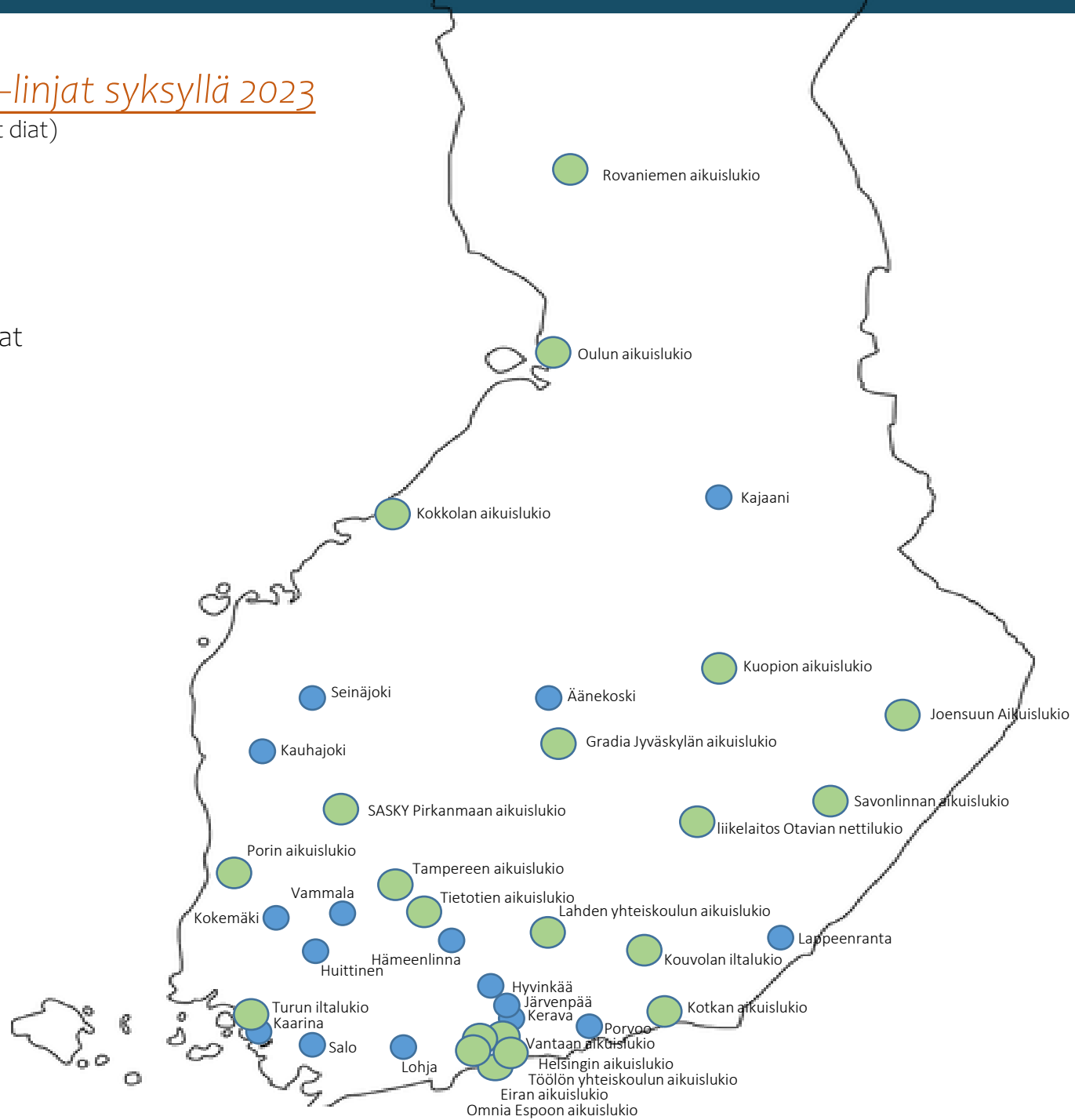
- Tällä hetkellä maassamme on 21 erillistä aikuislukiota ja hieman yli 20 nuorisolukioiden aikuislinjaa.
- Aikuisten lukiokoulutuksessa suorittaa opintojaan lukuvuosittain yli 7 000 tutkintotavoitteista ja yli 20 000 aineopiskelijaa (mm. kahden tutkinnon opiskelijat, ylioppilastutkinnon arvosanojen korottajat ja yksittäisiä oppiaineita opiskelevat).
- Aikuisten perusopetuksessa tutkintotavoitteisia opiskelijoita on lukuvuosittain noin 6 000 ja aineopiskelijoita (erityisesti s2-opetus) useita tuhansia. Maahanmuuttajien kieli- ja kotoutumiskoulutus on yksi aikuislukioiden keskeisistä tehtävistä.
- Monille opiskelijoista aikuislukiot ovat *uusi mahdollisuus*: osassa oppilaitoksistamme jopa lähes puolet lukio-opinnot aloittavista on suorittanut opintoja aiemmin nuorisolukioissa tai ammatillisissa oppilaitoksissa.
- Aikuislukioiden opiskelija-aines on hyvin heterogeeninen: monet ovat tehokkaita oppijoita, mutta suurella osalla opiskelijoista on oppimisessa eri syistä vaikeuksia (elämäntilanne, kielelliset ja kulttuurin ongelmat). Aikuislukio on haasteellinen ympäristö mm. itsenäisen työn määrän vuoksi.
- Aikuislukiot ovat moniarvoisia ja -kulttuurisia oppilaitoksia. Keskeistä niiden toimintakulttuurissa on käytänteiden joustavuus, olipa kyse opetusjärjestelyistä, opintojen suoritustavoista tai oppimisen tuen rakenteista.
- Aikuislukiot ja -linjat tarjoavat mahdollisuuden hyvin yksilöllisiin opintoihin, itselle sopivien suoritustapojen avulla. Joustava opintotarjonta mahdollistaa etenemisen omaan tahtiin, nopeakin valmistuminen on mahdollinen.
- Nykyisin aikuisten lukiokoulutuksessa tarjotaan monia erilaisia lähi- ja verkko-opetusta yhdistäviä opiskelumuotoja ja jakso-opetuksesta irrotettuja *omaa tahtiin* -opintoja sekä myös laaja kirjo tuki- ja *oppimaan oppimisen* kurssien muodostamia kokonaisuuksia.

Maamme aikuislukiot ja -linjat syksyllä 2023

(perustiedot oppilaitoksista ks. viimeiset diat)

- Aikuislukiot
- Nuorisolukioiden aikuislinjat

AIKUISLUKIOLIITTO

Toisen asteen koulutuksen toimintaympäristö on muuttumassa – aikuislukioiden merkitys korostuu

(lähteet: [Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko](#) VN 2021:24, [OKM Toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeen loppuraportti](#) VN 2022:31)

Ikäluokkien pienenytessä, alueellisen eriytymiskehityksen voimistuessa ja työelämän muuttuessa voimakkaasti on aikuislukioiden järjestämällä lukiokoulutuksella ja perusopetuksella jatkossa tärkeä rooli erityisesti:

- lukiokoulutuksen (myös aikuisten perusopetuksen) valtakunnallisen saavutettavuuden varmistamisessa
→ tehokkaan ja monipuolisen verkko-opetuksen ja sähköisen ohjauksen avulla
- aikuisväestön täydennyskouluttamisessa työelämää ja jatko-opintoja varten (jatkuva oppiminen)
→ geneeristen taitojen ja yleissivistyksen kasvava merkitys
- toisen asteen koulutusta vaille jääneiden nuorten aikuisten tukemisessa ja kouluttamisessa
(syrjäytymisen ehkäisy)
- tehokkaan s2-opetuksen järjestämisessä aikuisille maahanmuuttajaopiskelijoille – myös verkossa
- toimivien nivelvaiheen koulutusten ja tehokkaan oppimisen tuen järjestämisessä vieraskielisille ja oppimisvalmiuksien vahvistamista tarvitseville nuorille aikuisille (TUVAn merkittävä rooli koko ikäluokan kouluttamisessa)
- toisen asteen tutkinnon jo suorittaneiden korkea-asteelle pääsyn helpottamisessa
→ korkea-asteelle valmentavat ja täydentävät opinnot, ylioppilastutkinnon arvosanojen korottaminen

Lukiokoulutuksen saavutettavuus: aikuislukiot verkko-opintojen järjestäjinä (1)

- Väestönmuutoksen, pienenevien ikäluokkien ja julkisen talouden heikkenevien näkymien vuoksi toisen asteen koulutuksen järjestäjien määrä on vähentymässä olennaisesti. Muutoksiin vastaaminen edellyttää toisen asteen koulutuksen järjestäjien välisen yhteistyön *selvää lisääntymistä* nykyisestä (monialaiset koulutuksen järjestäjät).
- Edessä olevan **toisen asteen koulutuksen saavutettavuusongelman** vuoksi koulutuksen järjestäjien tulee lähivuosina varautua digitaalisten oppimisympäristöjen ja verkko-opiskelun käyttöön ammatillisen ja lukiokoulutuksen alueellisen tarjonnan parantamiseksi. Digitaalisten alustojen tarjoamia mahdollisuuksia koulutuksen laadun ja saavutettavuuden vahvistamiseksi ei vielä käytetä täysimittaisesti.
- Aikuisten lukiokoulutus tarjoaa kuitenkin jo nyt opiskelijoilleen mahdollisuuden *ajasta ja paikasta riippumattomiin, joustavasti toteutettuihin yksilöllisiin ja opiskelijan elämäntilanteen huomioiviin opiskelu- ja ohjauspalveluihin*.
- Aikuisten lukiokoulutuksessa on kuluneiden vuosikymmenien aikana kehitetty hyvin toimiviksi osoittautuneita etä- ja verkko-opiskelun muotoja. Viime vuosina (varsinkin korona-aikana) kohteena ovat olleet verkko-opinnoissa välttämättömät tehokkaan oppimisen tuen ja digitaalisen opinto-ohjauksen muodot
- Aikuislukioiden verkosto kykenee jo nyt vastaamaan osaltaan lukiokoulutuksen saavutettavuuteen liittyviin haasteisiin, sekä alueellisesti että myös valtakunnallisesti. Oppilaitoksistamme löytyy hyödyllistä osaamista rakennettaessa tulevaisuudessa yhteistä koulutuksen *digitaalista palveluekosysteemiä*.

Lukiokoulutuksen saavutettavuus: aikuislukiot verkko-opetuksen järjestäjinä (2)

Saavutettavuuden haasteet: verkko-opetuksen kehittämisen tavoitteet ja aikataulu

- 2030-lukua kohti mentäessä digitaalisten oppimisympäristöjen ja ratkaisujen voi odottaa kehittyvän merkittävästi. Verkko-opiskelun voi myös jatkossa odottaa tukevan ja täydentävän oppimisen ja opiskelun tapoja selvästi nykyistä kokonaisvaltaisemmin (tekoäly, robotit vs. mentoriopettajat, immerstiivinen oppimisen tuki).
- Odotettavissa olevat väestö- ja ikäluokkamutokset ovat kooltaan niin merkittäviä, että ne edellyttävät aikuislukioiden jo nyt *laadukkaasti järjestämän verkko-opetuksen jatkuvaa kehittämistä ja yhtenäisempien menettelyjen luomista* koulutuksen järjestäjien tehostuvan alueellisen yhteistoiminnan tueksi, jotta koulutuksen saavutettavuus voidaan varmistaa eri osissa maata.
- *Seuraavat 5–10 vuotta ovat merkityksellistä aikaa tuleviin muutoksiin varautumisen kannalta.* Onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä viranomaisten, eri koulutusasteiden koulutuksen järjestäjien ja niiden verkostojen sekä yritys-elämän välillä, mutta myös valmistelutyön riittävää resursointia.

Nosto OKM:n toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeen 4.2.2022 webinaarista:

Miten mahdollistetaan koulutuspalvelut seuduilla, joissa väestömuutokset ovat voimakkaita?

- Lähi- ja etäopetuksen yhdistäminen: esim. tarjotaan vähintään pakolliset opintojaksot lähiopetuksena sekä lisäksi valinnaiset opinnot, joiden toteutus on kustannustehokkainta. Rinnalle valtakunnallinen etäopetusjärjestelmä, joka olisi kaikkien käytössä.
- Paikallisesti järjestetyt opetus- ja ohjauspalvelut tulisi kyetä säilyttämään koulutuksen järjestäjien vähetessä (opiskelijan tarvitsema tuki, koulutuksen onnistuminen) – ei vähiten siksi, että nykymuotoinen verkko-opiskelu on monille haastavaa.*
- Yhteistoiminnan kehittämisen mahdolliset esteet hyvä identifioida lähivuosina joustavien käytäntöjen luomiseksi paikallisesti toimivien ja verkko-opetusta järjestävien koulutuksen järjestäjien välille.

* verkko-opiskelu edellyttää oppijalta mm. suunnitelmallisuutta ja kykyä itsenäiseen, pitkäjänteiseen ja tavoitesuuntautuneeseen työskentelyyn

Lukiokoulutuksen saavutettavuus: aikuislukiot verkko-opetuksen järjestäjinä (3)

Nuorisolukiot ovat kehittyneet koronaepidemian aikana etäopetuksessa mutta aikuislukiot vastaavat edelleen pääosin verkko-opintojen järjestämisestä maamme lukiokoulutuksessa.

Tällä hetkellä kahdeksan aikuislukiota tarjoaa lukion verkko-opetusta laajemmin (lähialueen lisäksi opiskelijoita eri puolilta maata). Aikuislukiot ovat mukana useissa etälukio-opetusta tarjoavissa verkostoissa, mm. *eLukio* (Pohjanmaa), *Länsi-Suomen etälukioverkosto*, *Savon Isoverstas* (SnellmanEdu), sekä myös suurempien kaupunkien verkkolukioissa (opetusta myös kehyskuntiin). Jokseenkin kaikki aikuislukiot tarjoavat omille opiskelijoilleen mahdollisuuden etäopintoihin.

Verkko-opetuksen toteutustavat ja pedagogiset menetelmät vaihtelevat, samoin ohjauksen ja oppimisen tuen saatavuus:

- tarjolla koko lukuvuoden ajan avoinna olevia verkko-opintoja ja myös lähiopetusjaksoihin sidottuja kursseja
- osassa aikuislukioista verkko-opiskelun ja lähituen yhdistäviä *omaan tahtiin* -opintoja, joissa yksittäisen oppiaineen opinnot voi suorittaa itselleen sopivalla nopeudella
- osassa aikuislukioista koko lukiotarjotin tarjolla verkossa joka jaksossa, osalla tarjonta selvästi suppeampi
- verkko-opinnoissa tarjolla myös *interaktiivisia oppitunteja* parantamassa etäopiskelun ajanhallintaa

Aikuislukioissa fokus on nyt erityisesti *verkko-oppimisympäristöjen, verkkopedagogiikan ja oppimisen tuen sekä sähköisen ohjauksen kehittämisessä* → pyrkimyksenä vastata opiskelumuodon keskeisiin haasteisiin: opintoihin kiinnittymisen vaikeus, toiminnanohjauksen ongelmat, yhteisöllisyyden puute ja yksinäisyyden kokemukset, oppimisen tuen tarve.*

Aikuislukiot esittelevät järjestämänsä verkko-opetuksen toteuttamistapoja, laatutyötä ja tekoälyn tuomista mukaan opetukseen lukuvuosittaisissa webinaareissaan.

* Naamanka, Nukari, Peltonen ja Poutiainen 2021: *Verkossa suoritettavan aikuislukion opiskelijoiden psyykkisen hyvinvoinnin ja oppimisen haasteet*, Psykologia 56 (04), 2021
Havaintoja: verkko-opiskelu monille ainoa vaihtoehto opintojen suorittamiseen, osalla kuitenkin verkko-opintoihin hakeutumisen taustalla mm. sosiaalinen pelko, koulukiusaaminen tai mielenterveyden ongelmat. Yksinäisyyden kokemukset korostuvat erityisesti nuoremmilla verkkolukiolaisilla. Ahdistuneisuus, tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen ongelmat (itsesäätelyn ja oman toiminnan organisoinnin vaikeus) vaikeuttavat opintoja.

Kahden tutkinnon opinnot, ammatillisten ja lukio-opintojen ristiinsuorittaminen (1)

(ks. OKM tapaaminen 8.2.2022 kahta tutkintoa järjestävien koulutuksen järjestäjien kanssa)

- Suuri osa aikuislukioista ja -linjoista (noin 25) järjestää tällä hetkellä kahden tutkinnon opintoja yhdessä ammatillisten oppilaitosten kanssa, koulutuksen järjestäjien välisenä tai sisäisenä yhteistyönä (opiskelijoita jonkin verran yli 3 000). Kyse on lähes yksinomaan lukio-opintojen ja (tai) ylioppilastutkinnon suorittamisesta ammatillisten opintojen aikana.
- Ammatillisten opintojen järjestäminen aikuislukiolaisille on eri syistä ollut vähäistä -> yrittäjyyden ja työelämäyhteistyön opinnot
- Toteutustavat vaihtelevat: ammatillinen oppilaitos järjestää tarvittavan opetuksen itse tai ostaa lukio-opetuksen aikuislukiolta, joka vastaa yo-kirjoituksista (opetus joko ammatillisessa oppilaitoksessa tai aikuislukiossa). Lähiopetuksen käytänteet vaihtelevat (erilliset lukiopäivät/ -jaksot, päivä-/ iltaopetus). Verkko-opetusta hyödynnetään jonkin verran opintojen järjestämisessä.
- Osassa toteutuksista opiskelijat suorittavat lukio-opinnoista pääasiassa yo-kirjoitusaineita (ehkä vain tiettyjen oppiaineiden tietyt opintojaksot), osassa opiskelijat voivat valita täysin vapaasti lukion opintoja.
- Vain harvat kahden tutkinnon opiskelijoista suorittavat lukion oppimäärän loppuun ammatillisen tutkinnon valmistuttua. Monet jättävät myös kahden tutkinnon opinnot kesken ja suorittavat vain ammatillisen perustutkinnon ja joitakin lukion opintoja.
- Aikuislukioiden näkökulma kahden tutkinnon opintoihin ja yhteistyöhön on hyvin positiivinen. *Yhdistelmäopintojen hyödyt ovat olleet kiistattomat jo NUKO-kokeilusta alkaen:*
 - ko. opiskelijoiden valmiudet sekä jatko-opintoihin että työelämään ovat selvästi paremmat kuin vain ammatillisen tutkinnon tai lukion oppimäärän suorittaneilla
 - myös heikommat opiskelijat ovat voineet suoriutua haastavasta yhdistelmästä hyvin ryhmän tukemana (ammatillisten ja lukio-opintojen vaihtelu myös tuonut opiskeluun heikompien opiskelijoiden tarvitsemää rakennetta)
 - lukio-opintojen keskeytyessäkin opiskelijoille on kertynyt osaamista ja ymmärrystä työskentelytavoista -> monet palaavat opintoihin myöhemmin
 - kahden tutkinnon ryhmien positiivinen vaikutus aikuislukioiden toimintakulttuuriin

Kahden tutkinnon opinnot, ammatillisten ja lukio-opintojen ristiinsuorittaminen (2)

(vrt. OKM tapaaminen 8.2.2022 kahta tutkintoa järjestävien koulutuksen järjestäjien kanssa)

Hyvin toimivaa (nykytila)

- vakiintunut toimintakulttuuri yhteistyökumppaneiden välillä
- säännöllinen vuoropuhelu ja yhteistyö (etenkin opinto-ohjaajat)
- tehokkaat yhteisohjaukset (opiskelija + oppilaitosten opot) ehkäisemässä opintojen keskeytymistä
- lukio- ja ammatillisten opintojen järjestäminen omina lähiopetuspäivinä
- yhteensovitetut aikataulut
- lukion verkko-opintojen tuoma joustavuus helpottamassa ammatillisten opintojen suorittamista ja järjestämistä
- ennakoiva reagoiminen
- lyhyt välimatka oppilaitosten välillä hyödyllinen, ei välttämätön
- räätälöinti (onnistuu etenkin pienissä lukioissa)
- opiskeluryhmän koossa pitävä voima (tuki ja koheesio)

Haasteita

- epävarmuus opiskelijamäärästä
- opettajien erilaiset palkkausjärjestelmät
- erilaiset opintohallintojärjestelmät
- lukion tiukka tuntijako
- vähäinen ohjausaika
- opiskelijoiden heikko lähtötaso
- yhteistyö pitkälti opinto-ohjaajien varassa
- tiedonsiirto-ongelmat
- erilainen vuosikalenteri

Opiskelijaksi kirjaaminen – opiskeluoikeus

Aikuislukioiden kahden tutkinnon yhteistyö toteutetaan tavallisesti *ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän* puitteissa: perustutkinnon suorittamisen aikana vos-rahoitus tulee ammatilliselle koulutuksen järjestäjälle, eikä opiskelijaa tai hänen suorituksiaan oteta huomioon lukiokoulutuksen rahoituksen myöntämisen perusteena. Laskutuskäytännöt vaihtelevat.

Osa opiskelijoista jatkaa yo-tutkinnon suorittamista vielä ammatillisen tutkinnon valmistumisen jälkeen (opintojen kokonaiskesto usein 3,5–4v). Lukion oppimäärää loppuun suorittavat opiskelijat kirjataan tutkintotavoitteisiksi opiskelijoiksi (mikäli lukion suoritusajaa on jäljellä), muutoin opinnot jatkuvat aineopiskelijana.

Kahden tutkinnon opinnot, ammatillisten ja lukio-opintojen ristiinsuorittaminen (3)

- Verkko-opiskelun kehittyminen helpottaa osaltaan jatkossa ammatillisten ja lukio-opintojen ristiinopiskelun järjestämistä (koulutuksen järjestäjien yhteinen tarjonta, saavutettavuus)
- Nivelvaiheen koulutukset yhdistävä TUVA-koulutus voi toimia ristiinsuorittamisen luontevana päänavaajana, koulutuksen järjestäjien luodessa uusia yhteistyön muotoja ja verkottuessa aiempaa tarkemmin:
 - TUVAn *tehokkaampi keskinäinen viestintä* (opintopolkujen yhteinen suunnittelu, etenemisen seuranta), *yhteiset työskentelyalustat* ja *parempi ymmärrys keskinäisestä tarjonnasta* helpottavat joustavien opiskelukäytänteiden syntymistä oppilaitosten välille.
- yhteistoiminnan lisääntyessä helpottuu myös toimivien opintopolkujen rakentaminen oppijoille *perusasteelta korkea-asteelle* (esim. amk-polut lukiolaisille yhteistyössä ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen kanssa (vrt. perinteiset polkumallit lukiosta yliopistoon ja ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakouluun))
- Lukiokoulutuksen *työelämäkytkennät* ovat lisääntymässä lukiouudistuksen myötä. <- tiiviimpi verkottuminen ammatillisten koulutuksen järjestäjien kanssa lisää kytkentöjen määrää ja tehostaa toimintaa
- Aikuislukioiden aineopiskelun avulla ammatilliseen koulutukseen voidaan tuoda (verkossa) yleissivistäviä opintoja nykyistä systemaattisemmin (esim. kielten ja matematiikan opinnot, s2-opinnot, reaaliaineet)
- Verkottumisen myötä voi myös esim. kesäajan hyödyntäminen olla jatkossa helpompaa (mm. pitkän matematiikan opintoja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille tai oppisopimuskoulutusta lukiolaisille)

Aikuislukiot osana *jatkuvan oppimisen kokonaisuutta* (1) – *työelämän murros ja jatko-opinnot*

(lähteet: [Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko](#) VN 2021:24, [OKM Toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeen loppuraportti](#) VN 2022:31)

Työelämä edellyttää jatkossa väestöltä korkeampaa koulutustasoa ja aiempaa parempia valmiuksia uuden oppimiseen työuran eri vaiheissa. Kielitaito ja ongelmanratkaisu- sekä oppimiskyvyt tulevat yhä merkittävämmäksi osaksi ammattitaitoa. Syntyvät uudet työpaikat edellyttävät lähes poikkeuksetta laajojen kokonaisuuksien hallintaa, parempien viestintä- ja vuorovaikutusvalmiuksien ja tietoteknisen osaamisen muodossa.

Nykyisin vielä varsin vähäinen osa korkea-asteelle siirtyvistä tulee sinne ammatillisesta koulutuksesta. Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden jatko-opintomahdollisuuksien lisäämiseksi ja siirtymän sujuvoittamiseksi tulee jatkossa lisätä ko. opiskelijoiden (osin myös amk-tasolla) mahdollisuuksia suorittaa yleissivistäviä opintoja, erityisesti kielellisten ja matemaattisten valmiuksien mutta myös mm. yhteiskunnallisten tai s2-taitojen vahvistamiseksi.

Tämän koulutuksen järjestämiseen aikuislukioilla on hyvät valmiudet → aineopiskelu toteutetaan verkko-opintoina tai kontaktiopetuksessa (tarvittaessa tehostettu oppimisen tuki ja ohjauspalvelut).

Aikuisopiskelijat voivat vahvistaa merkittävästi korkeakouluopiskelun edellyttämiä valmiuksiaan oppilaitostemme tarjoaman aine- ja tutkinto-opiskelun avulla. Jatkuvan oppimisen oppilaitoksina aikuislukioiden tehtävänä on kuitenkin myös parantaa koulutuksellisesti aliedustettujen ryhmien ja työelämän ulkopuolelle ajautuneiden asemaa työmarkkinoilla ja mahdollistaa syrjäytymisvaarassa oleville opintoihin palaaminen.

Aikuislukiot osana *jatkuvan oppimisen kokonaisuutta* (2) – *syrjäytymisen ehkäisy*

Elinikäisen oppimisen mahdollistajina aikuislukioilla on keskeinen tehtävä myös *syrjäytymisen ehkäisy* näkökulmasta. Vaikka perusopetuksen päättäneistä lähes koko ikäluokka tulee valituksi toisen asteen opintoihin, keskeyttävät useat opiskelijat tällä hetkellä opintonsa ennen tutkinnon suorittamista.

Lähtötilanne työikäisten osalta laajennetun oppivelvollisuuden käynnistyessä 2021:

- jokaisesta ikäluokasta noin 15 prosenttia tulee työmarkkinoille vailla toisen asteen tutkintoa
- työssä, työmarkkinoiden ulkopuolella tai työttömänä pelkän perusasteen koulutuksen varassa on noin 300 000 aikuista (25-59-vuotiaat), samalla kun sadoilla tuhansilla on puutteita perustaidoissa.
- työelämästä ja jatko-opinnoista syrjäytyneitä alle 30-vuotiaita on noin 60 000

Järjestämänsä tutkintotavoitteisen koulutuksen kautta aikuislukiot ovat alueellisten yhteistyöverkostojen osana luomassa tälle aikuisväestömme osalle toimivaa ja kantavaa väylää jatko-opintoihin ja työelämään (oppivelvollisuuden laajentumisen myönteiset vaikutukset vahvistuvat).

Jatkuvan oppimisen uudistusten myötä (JOTPA, JOD ja kuntien TE2024-uudistus) työelämässä ja sen ulkopuolella olevalle aikuisväestölle järjestettävä kohdennettu koulutus tapahtunee jatkossa pääosin ammatillisessa koulutuksessa.

Aikuislukiot ovat mukana mm. edistämässä *aliedustettujen ryhmien* (maahanmuuttajat, heikot perustaidot omaavat aikuiset) osallistamista, järjestämällä ammatillisten tutkinnon osien ohella tarjottavia *opiskeluvalmiuksia, perustaitoja ja kielitaitoa vahvistavia opintoja* (AIPE, vapaa sivistystyö ja kotoutumiskoulutus yhdessä ammatillisen koulutuksen kanssa)

Tässä aikuislukiot tarjoavat erityisesti s2-aineopetusta (muut AIPEn oppiaineet), TUVA-koulutuksen perustaitoja vahvistavia (lukioon valmentavia) osia, oppimisvalmiuskursseja ym.

Aikuislukioiden AIPE ja maahanmuuttotaustaisten kotouttaminen/ kielikouluttaminen

Aikuisten perusopetuksen rakenne ja toteutus perustuu henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

AIPE palvelee erilaisista lähtökohdista ja erityyppisistä koulujärjestelmistä tulevia. Sen sisällä voidaan opiskella luku- ja kirjoitustaitoa, alkeistason valmiuksia suomen kielessä ja yleissivistävissä aineissa sekä suorittaa peruskoulun päättötodistus. Se sopii myös niille maahanmuuttotaustaisille nuorille, joilla on kotimaastaan toiselle asteelle riittävä päättötodistus, mutta jotka tarvitsevat suomen taitoa toisella asteella opiskelua varten.

Aikuislukioiden perusopetuksessa on vahvaa osaamista siinä, miten rakennetaan suomen taitoa ja opiskeluvalmiuksia sekä tuetaan vieraalla kielellä opiskelua kaikissa oppiaineissa. Jos aikuisella opiskelijalla on tarvetta vain suomen opiskeluun, sopiva opiskelumuoto on suomen aineopetus.

Vieraskieliselle ja perustaitojen vahvistamista tarvitsevalle opiskelijalle voidaan rakentaa aikuislukion tarjonnasta hänelle sopiva opiskelupolku: AIPE:n kolme eri vaihetta (lukutaitovaihe, alkuvaihe, päättövaihe), suomen kielen aineopiskelu ja TUVA.

